

01.06.2020

Asia/17

§ 338

Valtuutettu Mari Rantasen toivomusponsi perheolosuhteiden huomioimisesta eriarvoisuuden vähentämisessä ja riskiarvion käyttöä ikääntyvien kaatumisen ehkäisyssä

HEL 2019-007431 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 19.6.2019 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimitti selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi
Katja Vilkama, tutkimuspäällikkö, puhelin: 0504028766
katja.vilkama(a)hel.fi
Tuija Arvo, ylihoitaja, puhelin: 310 50223
tuija.arvo(a)hel.fi

Liitteet

1 Rantanen Mari, toivomusponsi 1, Kvsto 19.6.2019 asia 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 19.6.2019 Helsingin hyvinvointisuunnitelmaa kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: "Hyväksyessään hyvinvointisuunnitelman kaupunginvaltuusto edellyttää, että

selvitetään mahdollisuus eriarvoisuuden vähentämisessä, lapsiperheiden tukemisessa ja pd-rahaman käytössä huomioida yksinhuoltajuus ja vanhempien sairastaminen, jotka ovat tutkimusten mukaan suurimpia syitä lapsiperheköyhyyteen ja syrjäytymisriskiin. Lisäksi kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuus ikääntyvän väestön kaatumisten ehkäisyssä riskiryhmien osalta toteuttaa Käypä hoitosuosituksen mukaista riskinarviota ja ehkäisytöimenpiteitä.” (Mari Rantanen)

Perheolosuhteiden huomioiminen eriarvoisuuden vähentämisessä

Helsingin hyvinvointisuunnitelman yhtenä painopisteenä on eriarvoisuuden vähentäminen. Tavoitteina on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja tietoon ja vaikuttavuuteen perustuvilla menetelmillä sekä turvata tulotasosta ja taustasta riippumatta yhdenvertainen palvelujen saataavuus eri väestöryhmissä.

Kaupungilla on käytössä myönteisen erityiskohtelun rahoitus alueiden välisen eriytymisen vähentämiseksi, jolla voidaan kohdentaa lisäresursseja palvelujen tuottamiseen niillä alueilla, joilla tukea tarvitsevia perheitä asuu eniten. Helsingin kaupunginkanslian kaupunkitutkimus ja -tilastot -yksikkö on yhdessä toimialojen kanssa kehittänyt myönteisen erityiskohtelun eli tarveperusteisen rahoituksen kohdentamisen laskentamalleja.

Useat sosiodemografiset tekijät ovat yhteydessä eriarvoisuuteen, lapsiperheköyhyyteen ja syrjäytymisriskiin. Tällaisia tekijöitä ovat myös yksinhuoltajuus ja vanhempien sairastavuus. Yksinhuoltajakotitalouksien osuus on huomioitu myönteisen erityiskohtelun rahoituksen kohdentamiseksi sosiaali- ja terveystoimialan perhepalveluille tuotetussa mallissa sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalveluille tuotetussa mallissa. Lisäksi malleissa on huomioitu asuinalueiden väestöpohjan väliset sosioekonomiset erot, jotka ovat tutkimusten perusteella yhteydessä sairastavuuteen ja hyvinvointivajeisiin, ja sitä kautta suurempaan palvelutarpeeseen. Tämänkaltaisia tekijöitä ovat muun muassa pienituloisuus, alhainen koulutustaso ja heikko työmarkkina-asema. Vanhempien sairastavutta ei ole malleissa suoraan huomioitu, sillä siitä ei ole saatavilla tietoa riittävän tarkalla aluejaolla.

Myönteisen erityiskohtelun laajuutta ja kohdentumista on kuvattu tarkemmin kaupunginvaltuuston päätöksessä 29.1.2020 § 20.

Riskiarvion käyttö ikääntyvien kaatumisen ehkäisyssä

Helsingin hyvinvointisuunnitelman painopiste ”elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat” tavoittelee Helsinkiä, jossa kaikki kaupunginosat ovat eläviä, viihtyisiä ja omaleimaisia ja asukkaat tuntevat kau-

punginosan omakseen. Yhdyskuntasuunnittelulla ja ympäristön ylläpidolla vaikutetaan osaltaan kaupungin turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Tapaturmat niin liikenteessä kuin kotona ja vapaa-ajalla aiheuttavat inhimillistä kärsimystä ja sairaanhoidon tarvetta kaikenikäisille helsinkiläisille. Etenkin kaatumiset ja liukastumiset ovat yleisiä tapaturmia, minkä vuoksi niihin panostetaan toimialojen yhteistyönä viestinnällä sekä laa-
timalla suunnitelma liukastumisten ja koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisemiseksi.

Sosiaali- ja terveystoimessa henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti tunnistamaan kaatumisriski ja toteuttamaan kaatumista ehkäiseviä toimenpiteitä lonkkamurtuman Käypä hoito -suosituksen mukaisesti. Toimialalla on käytössä RAI-arviointi kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa hoidossa. Arvioinnin avulla saadaan kaatumisriskin arvio, jonka perusteella suunnitellaan moniammatillisesti korjaavia toimia IKINÄ-toimintamallin mukaisesti. Erityisen tärkeitä toimenpiteitä ovat tasapainon ja liikkumisen vahvistaminen sekä hyvän ravitsemuksen turvaaminen.

Palvelutarpeen arvioinnissa arvioidaan myös kaatumisen riskiä ja sovi-
taan korjaavista toimenpiteistä. Helsingin sairaalassa kaatumisriskiä arvioidaan FRAT-menetelmällä, joka on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisema lyhyt kaatumisvaaran arviointimenetelmä. Tiedot potilaan kaatumisvaarasta ja osastolla toteutetut yksilölliset toimenpiteet kaatumisen ehkäisemiseksi sekä jatkohoidoksi suositeltavat keinot ja ohjeet liikuntakyvyn ylläpitämiseksi siirtyvät kirjattuna jatkohoitopaikkaan tai kotihoitoon Pegasoksen loppuarviossa. Tulevaan Apotti-järjestelmään on integroitu kaatumisriskin arviointi.

Asia on valmisteltu kaupunginkanslian ja sosiaali- ja terveystoimialan kesken osana Helsingin hyvinvointisuunnitelmatyötä. Asiassa ei ole pyydetty lausuntoja toimialojen toimielimiltä.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi
Katja Vilkama, tutkimuspäällikkö, puhelin: 0504028766
katja.vilkama(a)hel.fi
Tuija Arvo, ylihoitaja, puhelin: 310 50223

01.06.2020

Asia/17

tuija.arvo(a)hel.fi

Liitteet

1 Rantanen Mari, toivomusponsi 1, Kvsto 19.6.2019 asia 12

Oheismateriaali

1 Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2019-2021
2 Kaupunginvaltuuston päätös § 20 29.1.2020 SDP:n valtuustoryhmän ryhmäaloite myönteisen erityiskohtelun rahoituksen laajentamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano